

Den moderne Oehlenschläger – kritik af myten om Romantikken

af Niels Jørgen Martins da Costa Santos Langkilde

Publiceret 22/11/2019 i Bøger/Kultur

BØGER // ANMELDELSE – Adam Oehlenschläger står for eftertiden som den, der indførte den besjælede romantiske strømning i dansk litteratur med bogen *Digte* og digtet *Guldhornene*. Samlingen fra 1802 er nu genudgivet – med en efterskrift af Johan de Mylius, der er ikke så lidt kritisk overfor myten om romantikken.

Den uhyre flittige doktor i litteratur fra Odense, Johan de Mylius, kommer igen med et skelsættende værk. Denne gang er det ikke H. C. Andersen – det var tidligere på året med udgivelsen af bogen om papirklippene. Det er en udgivelse af Adam Oehlenschlägers *Digte*, som havde 1803 på titelbladet, selv om digtsamling kom i december 1802.

Tricket med det kommende år på titelbladet får unægtelig værket til at se mere nyt ud i længere tid. Det var velkendt i samtiden, og H. C. Andersen giver samme udfordringer i en lang række udgivelser. H. C. Andersen blev også på andre måder påvirket af Adam Oehlenschläger, men det er en anden historie.

Oehlenschlägers *Digte* er i vor tid oftest formidlet som digtsamlingen, der introducerede den tyske romantik i dansk litteratur. De fleste formidlere springer det faktum over, at Schack von Staffeldt kom først

med den radikale romantik i diverse tidsskrifter. Staffeldts smukke og romantiske digtsamling udkom imidlertid først i bogform året efter Oehlenschlägers – det blev Staffeldts skæbne at blive den næsten glemte toer.

“

Mylius påviser, at *Digte* har ”mange slags tråde til det sene 1700-tals dengang stadig tilstedeværende og virksomme litteratur og opfattelser. Og derigennem en punktering af mytologien omkring det universalromantiske gennembrud...”

Det er nok nyt for de fleste, at der slet ikke er så megen tysk romantik i *Digte*. Det afsløres og dokumenteres nu. Mylius gør sig den ulejlighed at nærlæse kilderne og digtene. Det giver de nye og væsentlige resultater.

Det natlige møde

Mange husker Adam Oehlenschlägers beretning om det 16 timer lange møde med filosofen Henrik Steffens, som fik den unge digter til at gå hjem tidligt om morgenen og skrive digtet *Guldhornene*. Det var inspireret af hans nyvundne indsigt i den nye tyske romantik, også kaldet Jena-romantikken eller Universalromantikken, og af det forhold, at guldhornene blev stjålet i maj 1802 – og siden omsmeltet.

Beretningen kendes både først fra Oehlenschläger og siden fra Steffens, og den er fast inventar i mange danske litteraturhistorier.

Men der er ikke så megen romantik i *Guldhornene*, som indgår i *Digte*. Oehlenschläger var bestemt ikke til filosofiske studier, men han var stærkt begejstret over mødet med den karismatiske Henrik Steffens. Den helt gale tolkning med den tyske romantik findes i litteraturprofessor Vilhelm Andersens disputats fra 1896 om *Guldhornene*. Han hævder her, at man punkt for punkt kan se inspirationen fra den tidlige tyske romantik.

Mylius påviser, at det er galt, og han konkluderer, at *Digte* har ”mange slags tråde til det sene 1700-tals dengang stadig tilstedeværende og

På denne måde bliver Oehlenschlägers senere afsværgelse af romantikken i øvrigt langt mere forståelig.

Myteskaberen

Vilhelm Andersen kommer til at stå som den store myteskaber, som andre troligt kopierer med enkelte forsigtige undtagelser. Mylius nævner ikke, at det går hurtigt i gang. Han medtager f.eks. ikke tolkningen af begivenheden i Richard Petersens bog *Henrik Steffens* fra 1881.

Her er fortolkningen, at Steffens påvirkning af Oehlenschläger "bestod deri, at han gav ham tilbage til sig selv, at han lærte at erkjende sin egen indre Rigdom, saa at de Lænker, der før bandt ham, blev brudte." I en note noteres det, at romantikken træder "frem paa den skjønneste Maade... I St. Hansaften-Spil".

“

Mylius betydelige indsigt i 1700- og 1800-tallets europæiske litteraturhistorie kommer i den grad læseren til gode i dette *Efterskrift*. Vi har heldigvis stadig ældre lærde doktorer og professorer

---

Få år efter disputatsen har P. Hansen i sin anden udgave af litteraturhistorien, 3. bind, s. 22, 1902, en anden fortolkning. Det hedder bl.a. således: "Idet Oehlenschläger uden Forbehold hengav sig til den romantiske Retning".

Det er dog nok Vilhelm Andersens fortjeneste af *Guldhornene* – i øvrigt sammen med samme Oehlenschlägers *Der er et yndigt Land* og *Aladdin* – stadig huskes i den danske litteratur. Så gymnasielærerne har i denne nyudgivelse fornemt stof til undervisningen. Teksthistorien omkring *Guldhornenes* kanonisering er bestemt spændende og lærerig læsning.

Mylius er uhyre vel skrivende. Pennen er skarp og med tydelige vurderinger og klare fremvisninger af tidligere forskeres mis- eller overfortolkninger. Det er rent læsemæssigt en ganske underholdende gennemgang af digtsamlingens gang gennem forskellige litteraturforskere hænder og deres værker.

Mylius betydelige indsigt i 1700- og 1800-tallets europæiske litteraturhistorie kommer i den grad læseren til gode i dette *Efterskrift*. Vi har heldigvis stadig ældre lærde doktorer og professorer.

Historien har vist, at mange har skrevet deres ypperste værker en god del år efter den formelle pensionering. Universiteterne burde gøre meget mere for at holde på de ældre teologer og humanister. Det ville højne dannelsesniveaut.

En (gen)læsning værd

Er Johan de Mylius' *Efterskrift* klar, ny og særdeles underholdende læsning, så er bogens 240 sider med digte som *Guldhornene* og *Hakon Jarls Död* samt *Sanct Hansaften-Spil* bestemt også en (gen)læsning værd.

Mange af digtene har et ikke ganske venligt blik på oplysningstidens borgerdyd og nyttetænkning. Her er der godt med ungdommelig oprørskhed. Nutidens genkomne dyrkere af de gamle nordiske guder vil også her finde flere strofer med gode stavrim at glæde sig over. Oehlenschläger fik i øvrigt hård kritik for at forsøge at stille de gamle nordiske guder i et mere positivt lys – det var i samtidens øjne forbeholdt de gamle græske at få denne positive behandling.

Selv vor tids veganere kan få lidt at tænke over, når blomsterne besjæles som i Oehlenschlägers *Digte*. Det sker f.eks. i digtet *Wilhelm og Blomsterne*, hvor blomsterne forsvare sig mod at blive plukket af den forelskede unge mand som en gave til den elskede:

*Ak altid kommer du herhen
For at plukke os Stakler, saa gaaer du igien.
Grusomme Wilhelm! Kort er vort Liv;
Dog dræber du os til Tidsfordriv!
O skaan os! Lad os beskygges af Hækken,
Dufte i Dalen, smile i Bækken,
Aabne i Solen vor svulmende Barm,
Indtil vi synker i Dödens Arm!*

Slutningen på det drama skal jeg ikke afsløre her. Læs det selv.

Endelig kan man ikke undgå at bemærke, hvor smuk denne udgave er: Omslaget med det fine kobberstik af Adam Oehlenschläger fra 1822, indbindingen, grafikken og papiret.

Det klæder en forfatter, der i den grad forstod formens og udtrykkets betydning. Bogen er i den fremragende serie: *Danske Klassikere* som udgives af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab med støtte af Statens Kunstfonds Projektudvalg for Litteratur.

Adam Oehlenschäger

Digte

Udgivet og med efterskrift af Johan de Mylius

Gyldendal – Danske Klassikere

376 sider

Illustration: Wikimedia Commons.

FACEBOOK

TWITTER

LINKEDIN

PINTEREST

TAGS:

ADAM OEHLENSCHLÄGER

JOHAN DE MYLIUS

NIELS JØRGEN LANGKILDE

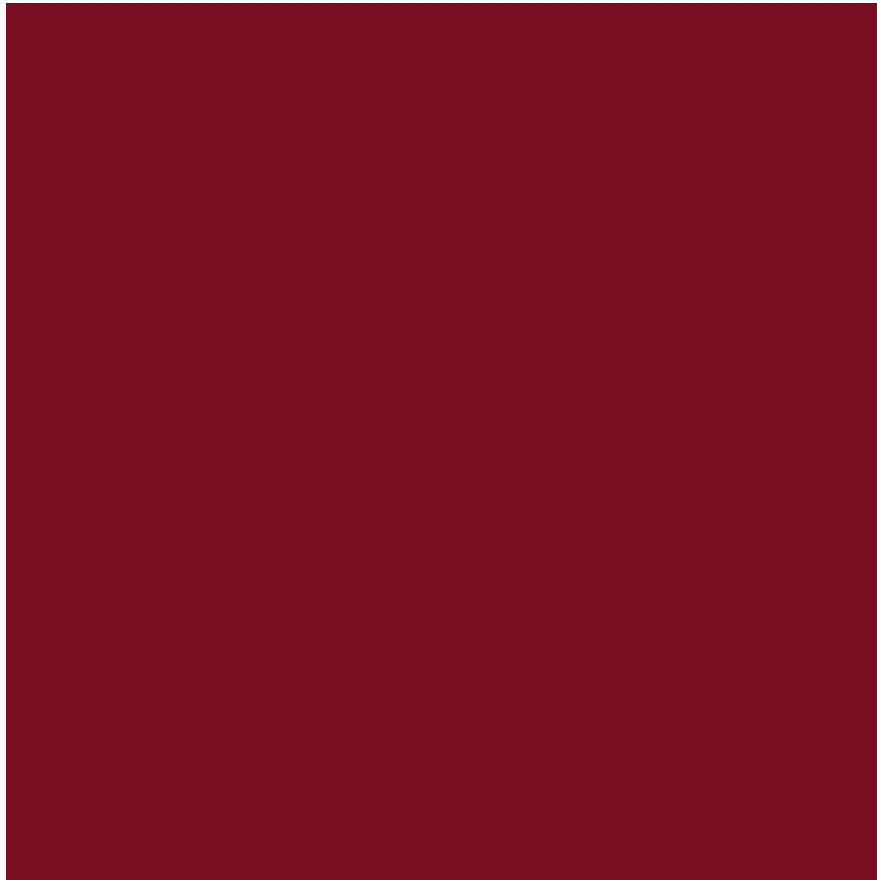
DU KAN MÅSKE OGSÅ VÆRE
INTERESSERET I FØLGENDE:

**Aladdin år 2018: Et
puslespil med
liderlige kvinder
og nøgne mænd i
burka**

☰ Menu

NIELS JØRGEN MARTINS DA COSTA
SANTOS LANGKILDE
SENESTE ARTIKLER
Mag.art. Niels Jørgen Martins da Costa Santos
Langkilde, fhv. MF, er
kommunikationsdirektør ved H. C. Andersen
Instituttet i Rio de Janeiro.

M E S T L Æ S T E

Hele jobcentersystemet må laves om - det nedbryder syge mennesker

af Maj Thorsen | posted
on November 27, 2019 |
under Danmark, Politik
& Samfund